

Posledným titulom DVD edície filmov zo 40. a 50. rokov je Dáždnik svätého Petra

V piatok 2. decembra 2011 vyjde posledný titul DVD edície Slovenský film 40. a 50. rokov, ktorú na tohtoročnú jeseň pripravili Slovenský filmový ústav (SFÚ) a vydavateľstvo Petit Press. Uzavrie ju prvý medzinárodný koprodukčný projekt v slovenskej kinematografii, veselohra *Dáždnik svätého Petra* z roku 1958, ktorú režírovali maďarský režisér Frigyes Bán a slovenský režisér Vladislav Pavlovič.

Veselohra z druhej polovice 19. storočia *Dáždnik svätého Petra* hovorí o histórii červeného dáždika, ktorým podľa legendy ochránil svätý Peter osirelú sestru glogovského farára pred prudkým lejakom. Ide o filmovú adaptáciu obľúbeného románu maďarského spisovateľa Kálmána Mikszátha, rodáka zo slovenskej obce Sklabiná, *Szent Péter esernyője (Dáždnik svätého Petra)* z roku 1895.

Film *Dáždnik svätého Petra* je prvým medzinárodným koprodukčným projektom v slovenskej kinematografii. Jeho vznik iniciovali maďarskí filmári už v roku 1955 a film sa pripravoval v maďarskej dramaturgii. Režisér filmu Frigyes Bán napísal scenár spolu s hercom Imre Apáthim, réžie slovenskej verzie sa ujal Vladislav Pavlovič, pričom film bol pre neho debutom v hranej tvorbe. Vo filme účinkovali známi maďarskí herci, napríklad Sándor Pécsi, Mari Töröcsik, Irén Psota, István Egri, a rovnako aj známi slovenskí hereckí predstavitelia, medzi nimi Karol Machata, Samuel Adamčík, Karol L. Zachar, Ondrej Jariabek a iní. V epizódnych postavách sa objavili napríklad 13-ročný Ľubo Roman a 15-ročná Emília Vášáryová. Pre Ľuba Romana to bola prvá herecká úloha, podľa jeho slov ide o dielo, ktoré mu odštartovalo kariéru. Ako sa k nemu dostal? „Ja som už vtedy, ako malé decko, hrával v rozhlase. Bol som víťazom Hviezdoslavovho Kubína a hral som v detskej dramatickej družine. Pre mňa to bola iná skúsenosť. Nakrúcalo sa v Maďarsku a ja som po prvýkrát išiel do zahraničia. Keď sa na to teraz pozerám spätne, tak som z toho ako chlapec mal úplne iné zážitky.“ Rád si spomína aj na nakrúcanie filmu, aj na spoluprácu dvoch rôznych režisérov. „Pavlovič bol dobrý režisér. Ja som s ním nakrúcal tento film a potom sme spolu pracovali v televízii. (...) To, že Maďari chceli, aby robil Pavlovič slovenskú časť filmu, bolo úžasné uznanie. Na druhej strane stál jeden z najslávnejších maďarských režisérov, Frigyes Bán. Režirovali spolu, konfrontovali sa a nikdy nemali medzi sebou spor. (...) *Dáždnik svätého Petra* má doteraz hlavu a pätu. Je to výpoveď podporená prirodzeným herectvom. To, že Maďari robili film so Slováckmi, bolo takým prvým uznaním toho, že aj Slovensko má kultúru.“ Ľubo Roman je na film dodnes hrdý. Film sa uvádzal v dvoch jazykových verziách.

Nakrúcanie filmu sa realizovalo aj v Maďarsku aj u nás, pričom väčšina interiérov vznikla v budapeštianskych ateliéroch Hunnia. Pokiaľ išlo o exteriéry, nakrúcalo sa zväčša na Slovensku, filmovalo sa na Františkánskom námestí v Bratislave, ktoré sa zmenilo na Banskú Bystricu z roku 1873, ďalej v malej dedinke Žibritov a v okolí Banskej Štiavnice. Obyvateľom obce Žibritov od roku 2007 pripomína nakrúcanie filmu aj drevená socha

svätého Petra od ľudového rezbára Jozefa Fojtíka z Krupiny. Podľa Ľuba Romana môže byť *Dáždnik svätého Petra* príťažlivý aj pre dnešného diváka. Hovorí: „*Hrá tam veľa slávnych slovenských aj maďarských hercov. Príbeh môže poskytnúť taký retrosen o tom, aké to tu kedysi bolo, zároveň retrosen o slovenskom filme a retrosen o tom, akí sme boli mladí.*“

informácie sú spracované z časopisu, ktorý je súčasťou vydania DVD

DÁŽDNÍK SVÄTÉHO PETRA (1958)

Réžia: Frigyes Bán • Spoluréžia: Vladislav Pavlovič • Námet: Kálmán Mikszáth (román Szent Péter esernyője / Dáždnik svätého Petra) • Scenár: Imre Apáthi, Frigyes Bán • Kamera: György Illés • Hudba: Šimon Jurovský • Strih: Zoltán Kerényi, Alfréd Benčíč • Zvuk: Rudolf Pavlíček, Gyula Rónay • Architekt: Anton Krajčovič • Vedúci výroby: Vladimír Zimmer, Ottó Föld • Hrajú: Hrajú: Karol Machata, Sándor Pécsi (nahovoril Elo Romančík), Mari Törőcsik (nahovorila Zdena Gruberová), Samuel Adamčík, Jela Lukešová, Nora Marákyová, Ľubomír Roman, János Rajz (nahovoril Jozef Kroner), Árpád Téri (nahovoril Martin Gregor), Miklós Sármasz, Erzsí Orsolya, Piri Peéry, Margita Ági, Irén Psota, István Egri (nahovoril Viliam Záborský), Ján Bzdúch, Gábor Mádi-Szabó (nahovoril Alojz Kramár), Márta Fónay (nahovorila Mária Hájková), Oľga Adamčíková, Ondrej Jariabek, Ján Klimo, Karol L. Zachar, Adam Matejka, Jozef Hanúsek, Martin Ťapák, Dušan Blaškovič a ďalší • Minutáž: 86 min. • Distribučná premiéra: 31. december 1958

DVD edícia Slovenský film 40. a 50. rokov obsahuje desať významných titulov z obdobia dvoch spomínaných desaťročí, tri z nich sú snímky Paľa Bielika, najvýraznejšieho tvorcu tohto obdobia. Desiatku tvoria tituly *Kapitán Dabač* Paľa Bielika, *Šťastie príde v nedeľu* Jána Lacka, *Rodná zem* Jozefa Macha, *Štyridsaťštyri* Paľa Bielika, *Štvorylka* Jozefa Medveďa, *Varuj...!* Martina Friča, *Vlčie diery* Paľa Bielika, *Katka* Jána Kadára, *Čert nespí* Petra Solana a Františka Žáčka a *Dáždnik svätého Petra* Vladislava Pavloviča a Frigyesa Bána. Všetkých desať DVD nosičov vyjde s rovnakým obsahom ako po minulé roky, okrem filmov sú na nich aj bonusy, medzi nimi informácie o filme, ohlasy z tlače, profily tvorcov a fotogaléria. Titulky a menu majú DVD slovenské a anglické a ku každému filmu je ako predfilm pripojený jeden dobový *Týždeň vo filme*. Osem filmov z edície je aj s komentárom pre nevidiacich (*Kapitán Dabač*, *Šťastie príde v nedeľu*, *Rodná zem*, *Štvorylka*, *Varuj...!*, *Vlčie diery*, *Čert nespí* a *Dáždnik svätého Petra*). Ako súčasť s každým DVD vyjde časopis, ktorý prostredníctvom rozhovorov a profilov tvorcov, štúdií k filmom či výňatkov z dobovej tlače ilustruje dobu vzniku týchto diel aj ich prijatie divákmi a kritikou. Jednotlivé filmy vychádzajú v týždenných intervaloch od piatka 30. septembra do 2. decembra 2011 a zakúpiť si ich bude možné v novinových stánkoch, priamo vo vydavateľstve Petit Press, v predajni KLAPKA.SK na Grösslingovej ul. 43 a na www.petitshop.sme.sk alebo www.klapka.sk.

Viac informácií o DVD edícii Slovenský film 40. a 50. rokov a jej jednotlivých tituloch nájdete na www.sfu.sk.